

TAPAHTUI OMASSA PIIRISSÄ

Lapset palkintomatalla

Karjalan tasavallan koulu- ja nuorisoyhdistysten ja suom. kielikilpailut järjestettiin Petroskoissa 29. maaliskuuta. Kilpailussa parhaiten menestyneet pääsivät kesäkuussa palkintomatalle Suomeen. Matka järjestettiin Karjalan Sivistysseuran toimesta. Käytännön järjestelyihin osallistuivat myös Karjalan tasavallan opetusministeriö Petroskoissa ja Itä-Suomen lääninhallituksen sivistysosasto Joensuussa.

28.–30. kesäkuuta toteutuneen matkan onnistumisessa tärkeitä henkilöitä olivat ryhmää hienosti opastaneet ja käytännön järjestelyistä paikanpäällä huolehtineet **Larissa** ja **Raimo Lappalainen**. Heidän johdolla ryhmä kävi mm. Joensuun Carelicum-kulttuurijärjestö- ja matkailukeskuksessa, Rantakylän uimahallissa, Joensuun yliopiston kasvitieteellisessä puutarhassa Perhos-Botaniassa ja Kiteen eläinpuistossa.

Karjalan, vepsän ja suomen kielikilpailuissa menestyneet petroskoilaislapset tutustuivat palkintomatallaan kesäkuussa Joensuuhun. Yksi kohde oli Joensuun ortodoksinen kirkko.

Kaiken kaikkiaan matkailu- ja kulttuurimatkat olivat matkaansa tyydyttäviä. Matkan kokemukset antavat varmasti virikkeitä ja intoa jatkaa kieltenopiskelua tulevaisuudessa.

Mukana olivat seuraavat oppilaat: Olga Rjappijeva, Uljana Chaikina, Anna Jermolina, Sasha Dembiski, Olga Malysheva, Darja Kondratjeva, Tanja Dembiskaja sekä johtajina Ljudmila Rjappijeva ja Jevgenija Volokoslavskaja.

Kaksi palkintomatkan ansainnutta oli jäänyt kotiin. Igor Romanov ja Nastja Nikiforova eivät päässeet viisumi- ja passiongelmien vuoksi lähtemään Suomen matkalle, joten ryhmän koko oli kaikkiaan yhdeksän henkeä.

Valmistuit varsin korkeaan ammattiin, aloitit työsi pankin palveluksessa ja siitä avautui Paavolle monenlaisia luottamustehtäviä. Pitkä oli ansioluettelosi ja työrupeamaa olisi vielä ollut jäljellä harrastustesi parissa.

Kemin asiat olivat sinun sydäntäsi lähellä, olithan syönyt monia vuosia luottamustehtävissä rakentamassa kotikaupungistasi parempaa asuinpaikkaa. Kuitenkin sinulle oli Karjala kaikkein rakkain, olit kuin seppä ikuisesti palavan ahjon ääressä, takomassa ja suunnittelemassa Karjalan kulttuurin tunnetuksi tekemistä. Tuo ahjo, Karjala, oli sinulle niin monen innoituksen lähde, josta ideat sinkosivat kipinän lailla. Ja aina tuo-

hion kipinään tartuit tosissasi, epäilijät useammin kuin kerran puistelivat päätään, lauseesi olikin aina "kantaa aina kokeilla, kyllä tästä hyvä tulee".

Niinhan se aina on meidän kaikkien kohdalla, että vuorollamme saamme kutsun tuonilmaisiiin ja aina lähtijällä jää "hommat kesken". Vaan ei huolta: karjalainen kulttuuri on ikuisista, se kulturalangan pää jonka he sieltä kotikylästään toivat. Se on ehtymätön voimavara luoda uutta ja tehdä tunnetuksi vanhaa karjalaisista kulttuuria. Pyörä pyörii ja runo soi, ole iäti muistettu sinä autuuteen kutsuttu heimoveljemme Paavo.

MARTTI TAKALO

Paavo Leminahon

Heimoveljemme **Paavo Leminahon** on laskenut työkalut käsistään, uutterien käsien toiminta on lakanut. Sait kutsun tuonilmaisiiin 30. heinäkuuta 2007, pääsit vanhempiesi luokse lepoon lyhyen ja ankaran sairauden jälkeen. Karjalainen olit, ja viimeistä piirtoa myöten, synnyithän Pitkärannassa **Pekka Jeremejefin** perheeseen 27.06.1938. Jouduit myös muiden lailla lähtemään sodan jaloista Kemin seudulle ja kuten muutkin pakolaisperheiden huoltajat, niin Paavonkin Pekka isä sai leivän isältä työtä.

Kemi-yhtiö oli myös Pekka Jeremejefin perheen ansioiden takaa, kas-

voitko yhtiön huoneissa kuten silloin tapana oli. Sitä ei kirjoittaja tiedä, Kemi-yhtiö kuitenkin antoi turvan niin, että pääsit Paavo opintielle. Lienet koulukesinä jossain vaiheessa ollut yhtiössä työssä, tienaa koulurahoja jatkaaksesi opintietä ehkä siihen päämäärään jonka olit asettanut, tai jonka Pekka isäsi oli asettanut.

”... mutta Pirttilahti oli paras paikka maan päällä ja kaunein kaikista...”

Aino Lähde täytti 80 vuotta

Monelle tämän lehden lukijalle tuttu **Aino Lähde** (os. **Kallio**) syntyi Suomesa Korttesjärvellä 19.4.1927 kauppias **Yrjö** (Jyrki) **Kallion** (aik. **Kallijeff**) ja **Amalia Kallion** (os. **Larionov**) kolmantena lapsena. Perheenpää työskenteli kaupan parissa ja vuosien myötä lapsikatras kasvoi kuusilapsiseksi.

Kallioiden suku oli metrikkatutkimusten mukaan asuttanut Pirttilahden luonnonkaunista kylää Vuokkiniemen volostin alueella ainakin 1740-luvulta asti. Yrjö Kallio oli vaimoineen paennut vallankumouksen jaloista ja koska laukkuri-ajoilta Pohjanmaa oli tuttua seutua, oli sinne sopivaa pysähtyä uusille *elospaikoille*.

Suomen 30-luvun lama-aika ei kuitenkaan ollut kaupalle kovin suotuisaa, joten Yrjö muutti perheineen sukulaisten luokse takaisin Vienan Karjalaan. Elämä ei kuitenkaan ollut sitä mitä oli lupailtu, vaan pakkokollektivisoinnin rasittama väestö eli miten parhaiten taisi. Kallioiden vanha kotitalo oli muuttunut muiden kodiksi, joten tulijat saivat elellä toisten nurkissa. Myös ”valkosuomalaisuus” roikkui raskaana paluumuuttajien niskassa.

Ja kuten niin monien *Karjalan Heimon* lukijoiden suvuissa on tapahtunut, perheen isä vangittiin vuonna 1938 ja vasta 1989 päivätty kuolintodistus kertoo että Jegor Kallijeff teloitettiin. Hautapaikkaa ei vielääkään tiedetä.

– Elämä oli kovaa ja puutteellista. Me isommat lapset kävimme koulua Vuokkiniemessä (ns. sininen koulu, jota nyttemmin korjataan EU-rahoilla kylätaloksi) ja asuimme internaatissa Ontsin talossa. Se kyyhöttää yhä aukiolla, jossa pruasniekkajuhlia vietetään, muistelee Aino.

Aino Lähde on toiminut monin tavoin sukunsa kotiseudun hyväksi.

– Talvisodan ajan asuimme omassa kylässä Pirttilahdessa ja venäläiset sotilaat olivat taloissa majoittuneina.

Jatkosodan alettua perheemme hajosi. Kaksi sisarustamme olivat sattumalta Uhtualla juuri sodan alettua ja heillä ei enää ollut paluuta takaisin perheen pariin. **Akseli**-veli ja **Anni**-siskoni on haudattu Venäjälle.

Jatkosota muutti sitten kerralla Kallioiden perheen tarinaa. Kun venäläiset kiireellä hoputtivat pakenemaan hyökkääjiä, suurin osa Pirttilahden asukkaista valitsi toisen mahdollisuuden – he piiloutuivat tuttuun metsien suojaan, ja suomalaisten tullessa palasivat takaisin omaan kyläänsä.

– Suomalaishallinnon aika oli parasta aikaa monien asukkaiden mielestä, mainitsee Aino Lähde.

Saimme työtä vastaan ostetuksi ikioman lehmän ja sikoja ja siemenviljaa sekä kanoja. Myös isämme kotitaloon pääsimme takaisin, joten elämä parantui selvästi.

– Minua suositeltiin emäntäkouluun Hiilisuole, jossa suomalaisopettajat opettivat meille paljon maatalouden perusasioita. Suomalaisopetus oli muutenkin paljon laadukkaampaa kuin venäläisaikana.

Pirttilahden maisemia sotavuosilta. Kuva otettu kylän keskustasta Maksimanniemeen päin. Vasemmalla isompien lasten suosima uimapaikka Hypintermä, jossa oli nähty Vetehinen...

– *Kolhosniekkaa* (maatöyläistä) ei pidetty oikein ihmisenäkään ennen sotia Neuvosto-Karjalassa.

Suomalaisten vetäytyminen tapahtui sitten yhtä äkkiä kuin heidän Vuokkiniemen tulonsa.

– Meidän perheemme oli jo aikaa sitten päättännyt muuttaa Suomeen, jos se vain olisi mahdollista.

Ensin majoituimme Iisalmen lähelle Alapitkän kokoamisleirille ja siitä siten edelleen. Äiti-Amalia ja pienemmät lapset muuttivat Haapakoskelle kirjailija Outsiderin (**Aarne Haapakoski**) taloon ja minä veljeni Oskarin kanssa Pohjanmaalle.

Myöhemmin isän serkku **Vasili Kallio** sai järjestyseen työpaikat Hyvinkään villatehtaalta ja niin koko Kallioiden perhe muutti etelä-Suomeen. Joten niin se elämä heitelti.

Oman sukunsa uuttera vaalija

Aino Lähde on toiminut elämänsä aikana lukemattomilla tavoilla sukunsa kotiseudun hyväksi.

Hän pääsi sinnikkäällä toimillaan jo vuosina 1962 ja 1968 käymään Vienan Karjalassa – vuonna 1968 jopa Uhtualla. Matkailu ei

ollut ollenkaan niin selvää kuin tänäpäivänä.

Uhtua ja Vuokkiniemi kuuluivat monia vuosia suljettuun rajavyöhykkeeseen, jonne ei ollut tavallisilla siiviteillä pääsyä.

Vuokkiniemi-seuran perustaminen tuli ajankohtaiseksi perestroikka vuosina 1989, jolloin esim. karjalainen kirjailija **Ortjo Stepanov** ehdotti kirjjeessään Aino Lähteelle, että vanhat vuokkiniemiset suvut voisivat kokoontua itse vanhoilla *elospaikoilla*.

– Siitä se sitten lähti, ja Vuokkiniemi-seuran perustava kokous pidettiin 1.7.1990 Vuokkiniemen termillä kulttuuritalossa ”klubilla”.

– Teimme edesmenneen mieheni kanssa joka vuosi matkoja Vuokkiniemeen ja Pirttilahteen. Usein yövyimme ihanassa Pirttilahdessa ja varsinkin **Ivanov Pekka** ja hänen vaimonsa **Polina** tulivat hyväiksi tutuiksi. Sattumoisin Pekan ja Polinan kesäpaikka ”Antin” talo oli jonkin aikaa meidän asuntomme kovina kolmekymmentäluvun aikoina.

Aino Lähteen erinomaisen paikallistuntemus ja terävä muisti on ollut useiden tutkijoiden hyötykäytössä. Esimerkiksi tutkija **Lotte Tarkka** käytti Aino-täidin muisteluksia hyväkseen

Uhtuan Kanervateejuhla muisteli "teekilpailua"

Uhtuan "Kanervateejuhla Kormusniemessä" vietettiin 14. heinäkuuta juhlaa. Prusniekka oli 100-vuotismuisto Uhtuan karjalaisten kokoukselle, joka pidettiin vuonna 1907 Kuittijärven suuressa saarissa Mönkäsen kalliolla.

Kokous koollekutsuttiin puihin ripustetuilla käsikirjoitetuilla kutsuilla ja se oli naamioitu teenjuontikilpailuksi kokouksen poliittisen luonteen vuoksi. Uhtuan pristavi oli kuitenkin kieltäytynyt antamasta lupaa tilaisuuden pitämiseksi.

Vuoden 1906 lakkojen ja liikehännän vuoksi keisari oli antanut joitain vapauksia ja se sai karjalaiset aktivistit myös kokoontumaan ja pohtimaan tulevaisuuttaan. Osansa oli myös samana vuonna perustetulla Wienin Karjalaisten Liitolla, joka oli aloittanut valistustyön Vienassa.

Oheisen kuvan toimitti Uhtualle Suomesta **Hannu Raulo**, jonka hän sai **Sakari Vuoriston** arkistosta. Uhtu-seuran puheenjohtaja

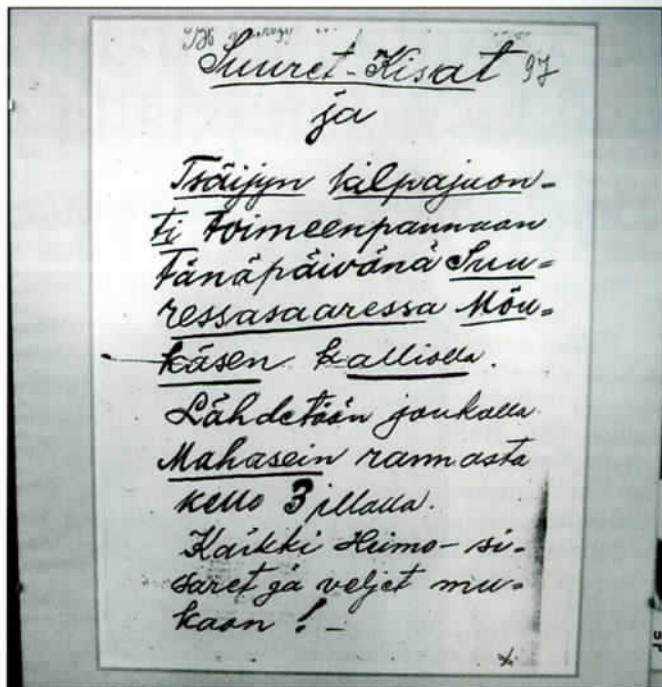
Svetlana Staskoit innostui asiasta ja seura ryhtyi järjestämään Kanervateejuhla Kormusniemessä -tapahtumaa.

Juhlan alettua kello 12 tuli idästä synkkä ukkospilvi, mutta päätti sitten jättää karjalaiset rauhaan. Vähän pirskonteli vettä.

Juhlan juontajana oli **Valentina Saburova**, Uhtu-seuran hallinnon jäsen ja Kalevalan kansanteatterin ohjaaja.

Juhlissa aloituspuheen jälkeen Hannu Raulo luki **Erkki Mitron** kirjeen kokoukselle. Erkin isoisä **Aleksi Mitro** oli yksi vuoden 1907 kokouksen alkuupanijoita **Paavo Ahavan** isoisän lisäksi. Myös Paavo Ahava tervehti Kalevalan kansaa ja kertoi, että sata vuotta sitten käsikirjoitettu kutsu oli hänen isoisänsä tekemä.

Juhlissa oli ohjelmana mm. puiden ja halkojen pinoamiskilpailu, teeveden keitto, teenjuontikilpailu, teenkantoviesti. Prusniekassa esiintyivät Vuokkiniemen Martat, Kalevala-kansanryhmä

Vanha kutsu.

Juri Gladyshev ja **Nikolai Olsakovin** säestyksellä.

Myös Kalevalan kotiseutumuseon toimesta oli järjestetty samovaari- ja erilaisten rohtojen näyttely sekä valokuvia eri aikakausilta. Tilaisuudessa oli myytävänä käsityö- ja taide-esineitä ja paikallisten yrittäjien palveluiden esittelyä.

Tietysti myös yleisö, jota oli noin 400 henkeä, sai nauttia hyvästä teestä ja leivonnaisista sekä salsikista. Läsnoilleista otettiin yhteiskuva jossa on noin puolet paikalla olleista. Paitsi paikallisia juhlissa oli mukana suomalaisia vieraita, turisteja Karjalan eri puolilta ja Moskovasta.

Riiko Kallion (Smötken Riikon) tarinassa. (ks. KSVK 77-78; SKS 1999). Aino on osallistunut asiantuntijana myös erilaisiin seminaareihin mm. Vienan tiellä.

Yhteistyö KH:n edesmenneen päätoimittaja **Sakari Vuoriston** kanssa on ollut vuosikymmeniä kestänyttä.

- Niin on paha mieli Sakarin tuonilmaisiin menosta. Meillä jäi vielä paljon asioita kesken ja pohdittavaa olisi Vuokkiniemen asioista riittänyt, pahoitteli Aino pidetyn ystävänsä enenaikaista poismenoa.

Sakari ja Aino työskentelivät saumattomasti yhdessä varsinkin vanhojen valokuvien tunnistamisessa. Ja jos ei oma muisti riittänyt otettiin avuksi **Irja Viirto** (Denisov), joka on myös eräs heistä harvoista kävelevistä Vuokkiniemen alueen "informanteista".

Ossipanasmu

Tverinkarjalaiset esillä Espoossa

Tverinkarjalaisten ystäväry:n tämänsyntyinen yleisötilaisuus ja valokuvanäyttely järjestetään Espoossa, kaupungin uudessa taide- ja museokeskuksessa WeeGee -talossa tiistaina 18. syyskuuta.

Valokuvanäyttely *Tverin Karjalan kylä ja ihmisiä* avataan klo 17.30 ja klo 18 alkaa tiedotus- ja keskustelutilaisuus samassa talossa. Näyttely, jonka kuvat on otta-

nut **Martti Malinen** on kiertänyt parin, kolmen vuoden ajan ympäri Suomea ja ollut esillä noin 15 paikkakunnalla. Näyttely on avoinna Espoossa 18.-30.9.2007.

Yleisötilaisuudessa professori **Veijo Saloheimo** kertoo uusimmista tutkimustuloksistaan. Hän on vuosia ollut Käkisalmen läänistä lähteneiden karjalaisten jäljillä ja löytänyt heidän jälke-

läisiään tämän päivän Tverin Karjalasta. Mukana on myös **Karielan Sanan** päätoimittaja **Ljudmila Gromova** ja hiljattain Tverin Karjalassa käyneitä matkalaisia, jotka voivat kertoa tverinkarjalaisten tilanteesta tänään.

WeeGee talo on 15 minuutin matkan päässä Helsingistä Tapiolassa, osoite Ahertajantie 5. Esimerkiksi bussit 106, 110 ja 194 tuovat viereen.

Sommelo soi taas kahden puolen rajaa

Kansanmusiikkifestivaali Sommeldo yhdisti kansanperinteen tuntijoita ja ystäviä Suomesta ja Karjalasta heinäkuun alussa 2.-5.7. Vuosi sitten Sommeldo astui ensimmäistä kertaa valtiorajan yli ja toi konsertteja ja seminaareja myös Kalevalan maille. Samoin oli tällä kertaa.

Sommelon juhlallisuudet alkoivat Kuhmossa, jossa järjestettiin konsertit aikuisille

ja lapsille. Päivittäin yleisöä keräsivät myös eriaiheiset seminaarit.

Sommelo 2007:n juhlapelimanni oli **Eero Grundström**, joka on raumalaissyntyinen 30-vuotias melkein kansanmusiikin maisteri. Juminkekkokeskuksen salissa kuultiin esimerkiksi, kun **Taito Hoffrén** esitti 40 minuuttia peräkkäin **Arhippa Perttusen** runoja. Kuhmo-talon monista konser-

teista jäi mieleen **Jekaterina Korkinan** esitys. Korkina on kolttasaamelaisien luvvit-perinteen taitaja.

Heinäkuun 6. päivänä Sommeldo rupesi soittamaan ja laulamaan Uhtualle eli Kalevalassa. Suomalaiset näyttelijät esittivät lapsille oopperan *Köyhä veli ja pohatta veli*. **Markku Nieminen** on kirjoittanut siihen libretton vianankarjalaisten starinoiden eli satujen pohjalta.